

CIZÍ TĚLESO V MOČOVÉM MĚCHÝŘI

MUDr. Richard Lev

Urologické oddělení NsP, Nový Jičín

Nález cizího tělesa v oblasti močových cest není v urologické praxi vzácným jevem. Diagnóza je často zřejmá již z anamnézy, ne vždy se však pacient přizná, a pak je nutné při hledání příčiny pacientových potíží myslet i na tuto možnost. Uvádím kazuistiku výskytu cizího tělesa v močovém měchýři.

Vlastní pozorování

Osmadvacetiletá čísnice vyšetřena na gynekologické ambulanci pro údajné zavedení propisovací tužky do pochvy. Při vyšetření byla pochva prázdná, proto bylo doplněno transvaginální ultrazvukové vyšetření, prokazující válcovité cizí těleso v močovém měchýři. Nemocná byla odeslána k urologickému vyšetření. Byla bez výraznějších mikčních potíží, k zavedení cizího tělesa došlo minulé noci pod vlivem alkoholu sexuálním partnerem.

Provedeno vyšetření moči včetně kultivace, prostý snímek malé pánve prokázal napříč uložené čínské pero v malé pánvi (obrázek 1). Vzhledem ke tvaru cizího tělesa se je nepodařilo dostatečně pevně zachytit a cystoskopicky odstranit. Před zvažovanou otevřenou operací byl do močového měchýře zaveden nefroskop, konec propisky zachycen do kleští na konkrément a těleso tak z močového měchýře odstraněno. Pacientka byla den hospitalizována, po přeléčení infektu močových cest je zcela bez potíží.

Diskuze

Kamenem úrazu při diagnostice a léčbě cizího tělesa v oblasti urotraktu je skutečnost, že nemocní často přichází k ošetření pozdě, nespolupracují při zjišťování anamnestických údajů, dokonce i tehdy, když jsou konfrontováni s odstraněným cizím tělesem.

Nejčastějším důvodem k zavádění si cizího tělesa do močové trubice je masturbace. Svou roli zde často hraje i porucha osobnosti pacienta. Nechtěně může k vniknutí cizího tělesa vést i samoléčba, ať už jde o autokatetrizaci, kontracepci, vyvolání potratu nebo znovudosažení uvádající erekce. Pacienty bývá uváděno i mimovolné vklouznutí předmětů či vniknutí parazitů. V dnešní době se dostává cizí těleso do urotraktu i při úraze či zevním násilí. Možnou příčinou je také vtipkování, zejména pod vlivem alkoholu či drog, nebo rozvernosti u dětí. V neposlední řadě je to pak příčina iatrogenní.

Do močových cest se cizí tělesa mohou dostat přirozenou cestou močovou trubicí, případně stěnou močových cest následkem traumatu, iatrogenně po operacích, či pře-

stupem z přilehlých struktur jako je gastrointestinální trakt nebo vnitřní genitálie ženy.

Cizí tělesa v močových cestách mohou být i dlouhou dobu klinicky němá či úmyslně zamlčovaná, nebo se mohou projevovat otokem zevního genitálu, hematurií, pyurií, příznaky zánětu nebo obstrukce, vzácně, až močovou retencí. Mohou vést k vytvoření dekubitů a píštělí, perforaci močových cest, k divertiklům, strikturám močové trubice či ureteru a svou inkrustací k tvorbě litiázy.

Pro nemocného je jistě nejpříjemnější spontánní odchod cizího tělesa. Dnes jsou cizí tělesa nejčastěji odstraňována endoskopicky za použití extraktorů, klíštěk, košíčků či speciálního magnetického instrumentária. Velká a zaklíněná tělesa nebo výrazné zánětlivé změny si mohou vyžádat i otevřenou operaci. Dříve používaná disoluce parafinových těles není doporučována vzhledem ke kancerogennímu účinku užívaných rozpouštědel.

S postupujícím rozvojem endoskopie je stále snižována invazivita při odstraňování cizích těles. Přesto mohou cizí tělesa vést i k závažným následkům a je nutné na ně v běžné praxi myslet.

Obrázek 1. Prostý snímek malé pánve

Literatura

1. Ophoven A, deKernion JB. Clinical management of foreign bodies of the genitourinary tract. J Urol 2000; 164: 274–287.
2. Tanagho EA, McAninch JW, Smith's General urology 1988: 559–560.

3. Walsh PC, Retik AB, Stamey TA, Vaughan JrC, Campbell's urology 6th edition: 2205.